UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

15 päivänä joulukuuta 2009 *

Asiassa C-294/05,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 20.7.2005,

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Ström van Lier, P. Dejmek ja G. Wilms, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Ruotsin kuningaskunta, asiamiehinään A. Kruse ja A. Falk,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ruotsi.

jota tukevat

Saksan liittotasavalta, asiamiehenään M. Lumma,

Suomen tasavalta, asiamiehenään J. Heliskoski, ja

Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään J. Molde,

väliintulijoina,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits ja C. Toader sekä tuomarit C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), M. Ilešič, J. Malenovský ja U. Lõhmus,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.11.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.2.2009 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on vaatinut kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ruotsin kuningaskunta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29.5.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89 (EYVL L 155, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.7.1996 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EY) N:o 1355/96 (EYVL L 175, s. 3; jäljempänä asetus N:o 1552/89), 2 ja 9–11 artiklan mukaisia velvoitteitaan 31.5.2000 saakka ja kyseisestä päivämäärästä alkaen yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL L 130, s. 1) samojen artiklojen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole todennut ja maksanut sellaisia omia varoja, jotka ovat jääneet kantamatta ajanjaksona 1.1.1998–31.12.2002 puolustustarvikkeiden ja sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden tuonnin osalta, ja koska se ei ole maksanut viivästyskorkoa, joka liittyi siihen, ettei kyseisiä omia varoja ollut maksettu komissiolle.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

2 Yhteisöjen omista varoista 24.6.1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/376/ETY, Euratom (EYVL L 185, s. 24) ja Euroopan yhteisöjen omista varoista 31.10.1994

tehdyn neuvoston päätöksen 94/728/EY, Euratom (EYVL L 293, s. 9) 2 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisöjen talousarvioon otettavia omia varoja ovat tulot, jotka kertyvät

– –

b) yhteisestä tullitariffista ja muista tulleista kertyvistä maksuista, jotka yhteisöjen toimielimet ovat vahvistaneet tai vahvistavat muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa käytävälle kaupalle, sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tullimaksuista

– –”

3 Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi) 20 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin.

– –

3. Euroopan yhteisöjen tullitariffi käsittää:

a) yhdistetyn tavaranimikkeistön;

– –

c) yhdistetyssä nimikkeistössä tarkoitettuihin tavaroihin tavallisesti sovellettavat maksut ja muut veloitusperusteet kannettaessa:

– tulleja – –

– –

d) yhteisön tiettyjen maiden tai maiden ryhmien kanssa tekemiin tullietuuskohteluun oikeuttaviin sopimuksiin sisältyvät tullietuustoimenpiteet;

e) yhteisön yksipuoliset tiettyjä maita, maiden ryhmiä tai alueita koskevat tullietuustoimenpiteet;

f) yksipuoliset suspensiotoimenpiteet, jotka koskevat alennuksen tai vapautuksen myöntämistä tiettyihin tavaroihin sovellettavista tuontitulleista;

g) muut tariffitoimenpiteet, joista säädetään muussa yhteisön lainsäädännössä.

_ _”

4 Yhteisön tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Tulliviranomaisten on laskettava jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä, jäljempänä ’tullien määrä’, heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot, ja kirjattava nämä määrät tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle (tileihin kirjaaminen).

_ _”

5 Siltä osin kuin on kyse yhteisöjen omien varojen asettamisesta komission käyttöön, Euroopan unionin neuvosto antoi asetuksen N:o 1552/89, jota sovelletaan käsiteltävänä

olevassa asiassa kyseessä olevaan ajanjaksoon 30.5.2000 saakka. Kyseinen asetus korvattiin 31.5.2000 alkaen asetuksella N:o 1150/2000, jolla asetus N:o 1552/89 kodifioidaan sen sisältöä muuttamatta.

6 Asetuksen N:o 1552/89 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovellettaessa yhteisöille kuuluvaa maksua päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuista omista varoista pidetään todettuna, kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty.

a. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun toteamisen päivämäärä on kyseisen päätöksen päivämäärä tai ensimmäisessä alakohdassa mainitun vireillepanon johdosta tehtävän laskelman päivämäärä.

– –”

7 Kyseisen asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on hyvitettävä omat varat 10 artiklassa määriteltyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti tilille, joka on avattu tätä tarkoitusta varten komission nimissä kyseisen jäsenvaltion valtionvarainhallinnossa tai sen nimeämässä laitoksessa.

Tämän tilin pitäminen on maksutonta.”

8 Mainitun asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Sen jälkeen, kun päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b [ala]kohdassa tarkoitetuista omista varoista on vähennetty kymmenen prosenttia perimiskuluihin mainitun päätöksen 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ne tuloutetaan viimeistään sitä kuukautta, jona maksu on tämän asetuksen 2 artiklan mukaisesti todettu, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä.

_ _”

9 Asetuksen N:o 1552/89 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa, jonka korkokanta on kyseisen jäsenvaltion rahamarkkinoilla eräpäivänä lyhyen aikavälin rahoitukseen sovellettava korkokanta kahdella [prosenttiyksiköllä] korotettuna. Korkokantaan lisätään 0,25 [prosenttiyksikköä] kutakin viivästyskuukautta kohden. Korotettua korkokantaa sovelletaan koko viivästyksen ajalta.”

10 Asetuksen N:o 1150/2000 22 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Kumotaan asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89.

Viittauksia kumottuun asetukseen pidetään viittauksina tähän asetukseen liitteen A osan vastaavuustaulukon mukaisesti.”

11 Näin ollen asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 2 ja 9–11 artikla ovat olennaiselta sisällöltään keskenään identtiset, vaikka toisessa viitataan päätökseen 88/376 ja toisessa päätökseen 94/728.

12 Asetuksen N:o 1150/2000 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu 10 prosentin määrä on korotettu 25 prosenttiin Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29.9.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/597/EY, Euratom (EYVL L 253, s. 42).

13 Mainitun päätöksen ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Berliinissä 24 ja 25 päivänä maaliskuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto sopi muun muassa, että yhteisöjen omien varojen järjestelmän olisi oltava oikeudenmukainen, avoin, kustannustehokas ja yksinkertainen ja perustuttava sellaisiin kriteereihin, joista käy parhaiten ilmi kunkin jäsenvaltion kyky osallistua rahoitukseen.”

14 Tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta 21.1.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 150/2003 (EUVL L 25, s. 1) – joka on annettu EY 26 artiklan perusteella – viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamiseksi on luotava erityiset hallinnolliset menettelyt tullisuspension myöntämiseksi. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama selvitys, jonka asevoimille aseet tai puolustustarvikkeet on tarkoitettu, olisi asianmukainen takuu siitä, että vaaditut edellytykset täyttyvät, ja sitä voitaisiin käyttää myös tullikoodeksissa vaadittuna tulliselvityksenä. Selvitys olisi annettava todistuksen muotoisena. On aiheellista määritellä todistuksissa käytettävä kaava ja sallia myös automaattisten tietojenkäsittelytekniikoiden käyttö selvityksessä.”

15 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä asetuksella vahvistetaan edellytykset jäsenvaltioiden sotilaallisesta puolustuksesta vastaavien viranomaisten toimesta tai nimissä kolmansista maista maahan tuotujen tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien yksipuoliselle suspendoinnille.”

16 Mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, todistus ja maahantuodut tavarat voidaan sotilaallisista salassapitosyistä toimittaa tuontijäsenvaltion tätä varten nimeämille muille viranomaisille. Tällöin todistuksen antaneen toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä ennen kunkin vuoden tammikuun 31 ja heinäkuun 31 päivää kyseisiä maahantuotuja tavaroita koskeva yhteenveto saman jäsenvaltion tulliviranomaisille. Yhteenvedon on koskettava sen toimittamista välittömästi edeltävää kuuden

kuukauden ajanjaksoa. Yhteenvedossa on mainittava todistusten lukumäärä ja myöntämispäivä sekä todistusten nojalla maahantuotujen hyödykkeiden tuontipäivä, kokonaisarvo ja bruttopaino.”

17 Asetusta N:o 150/2003 sovelletaan sen 8 artiklan mukaisesti 1.1.2003 alkaen.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

18 Komissio ilmoitti 20.12.2001 päivätyllä kirjeellä Ruotsin kuningaskunnalle, että riidanalaisen maahantuonnin vapauttaminen tuontitulleista oli vuodesta 1998 alkaen johtanut siihen, ettei yhteisö ollut saanut tiettyjä omia varoja. Komissio kehotti kyseistä jäsenvaltiota laskemaan kantamatta jääneet määrät kutakin varainhoitovuotta kohden varainhoitovuodesta 1998 alkaen ja asettamaan kyseiset määrät komission käyttöön ennen 31.3.2002. Komissio ilmoitti Ruotsin viranomaisille myös, että viimeksi mainitusta päivämäärästä alkaen olisi asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan mukaisesti maksettava viivästyskorkoa.

19 Ruotsin kuningaskunta katsoi 11.3.2002 päivätyssä vastauksessaan, että se saa EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla olla kantamatta tuontitulleja silloin, kun kyse on puolustustarvikkeiden ja sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden tuonnista.

20 Komissio toisti 31.3.2003 päivätyllä kirjeellä alkuperäisen vaatimuksensa 1.1.2003 edeltävän kyseisten tuotteiden tuonnin osalta, koska kyseistä päivämäärää seuraavaa ajanjaksoa koski asetus N:o 150/2003.

21 Ruotsin kuningaskunta piti 3.9.2003 päivätyssä vastauksessaan kiinni kannastaan ja ilmoitti, ettei se aikonut noudattaa komission kehotusta.

22 Komissio lähetti 17.10.2003 päivätyllä kirjeellä Ruotsin kuningaskunnalle virallisen huomautuksen, jossa komissio kehotti tätä asettamaan komission käyttöön sellaiset omat varat, jotka tämä oli velvollinen maksamaan EY 26 artiklan ja yhteisön tullikoodeksin 20 artiklan perusteella, koska Ruotsin kuningaskunta oli yksipuolisesti vapauttanut sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen kaksikäyttötuotteiden tuonnin tullista kyseisten artiklojen vastaisesti.

23 Ruotsin kuningaskunta piti 15.12.2003 päivätyssä vastauksessaan kiinni kannastaan.

24 Tutustuttuaan Ruotsin kuningaskunnan vastaukseen komissio lähetti kyseistä kahta rikkomusmenettelyä – eli nimenomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen tarvikkeiden tullitonta tuontia koskevaa menettelyä ja sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen kaksikäyttötuotteiden tullitonta tuontia koskevaa rikkomusmenettelyä – koskevan perustellun lausunnon ja kehotti kyseistä jäsenvaltiota toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet perustellun lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Mainittu jäsenvaltio lähetti 3.9.2004 vastauksensa, jossa se toisti aikaisemmin esittämänsä näkökohdat ja täsmensi niitä.

25 Komissio katsoi Ruotsin kuningaskunnan tällä tavalla toimittamat tiedot huomioon ottaen, ettei kyseinen jäsenvaltio ollut noudattanut perusteltua lausuntoa, ja se nosti käsiteltävänä olevan kanteen.

26 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 13.9.2007 antamallaan määräyksellä Saksan liittotasavallan, Suomen tasavallan ja Tanskan kuningaskunnan väliintulijoiksi tukemaan Ruotsin kuningaskunnan vaatimuksia.

Kanne

Asianosaisten lausumat

27 Komissio väittää, että Ruotsin kuningaskunta vetoaa virheellisesti EY 296 artiklaan voidakseen kieltäytyä asianomaisia tuonteja vastaavien tullien maksamisesta, koska niiden kantaminen ei uhkaa kyseisen jäsenvaltion keskeisiä turvallisuusetuja.

28 Komissio katsoo, että toimenpiteitä, joilla otetaan käyttöön poikkeuksia, kuten EY 296 artiklaa, on tulkittava suppeasti. Näin ollen asianomaisen jäsenvaltion, joka vaatii kyseisen artiklan soveltamista, on osoitettava, että se täyttää kaikki kyseisessä artiklassa määrätyt edellytykset silloin, kun se aikoo poiketa yhteisön tullikoodeksin 20 artiklasta, johon sisältyy tullien kantamista koskeva yleinen periaate, sellaisena kuin se on vahvistettu EY 26 artiklassa.

29 Komissio esittää, että Ruotsin kuningaskunnan argumentit, jotka liittyvät pelkoon siitä, että tulli-ilmoituksessa annetut tiedot paljastuvat, ja siihen, että valvontamenettelyt voivat johtaa siihen, että yhteisön toimielimet vaarantavat sotilassalaisuuksia, ovat perusteettomia.

30 Komissio toteaa lisäksi, että Ruotsin kuningaskunta oli täysin kykenevä järjestämään riidanalaisten tullien kantamisen siten, että annettujen tietojen luottamuksellisuus säilyisi, antamalla toimivaltaisen tulliviranomaisen tehtävät esimerkiksi sotilasviranomaisen hoidettaviksi.

31 Komissio katsoo, ettei Ruotsin kuningaskunta ole osoittanut, millä tavalla yhtäältä sellaiset sitoumukset, joita se on antanut kansainvälisten sopimusten perusteella, ja toisaalta sen omiin varoihin liittyvät velvollisuudet olivat keskenään yhteensopimattomia. Sama koskee komission mukaan väitettä siitä, että kyseiset velvollisuudet

vaarantaisivat vakavasti kyseisen jäsenvaltion kansainväliset yhteistyöhankkeet ja sen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan keskeiset edut.

32 Komissio toteaa tältä osin, että se, että Ruotsin kuningaskunta jättää kyseiset tullit kantamatta, merkitsee sitä, etteivät jäsenvaltiot ole yhdenvertaisia siltä osin kuin on kyse niiden maksuosuuksista yhteisön talousarvioon. Lisäksi se, että jäsenvaltio vapauttaa puolustustarvikkeiden ja sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen kaksikäyttötuotteiden tuonnin tulleista vähentääkseen niiden kustannuksia, osoittaisi komission mukaan sen, ettei kyseinen jäsenvaltio noudata yhteisön talousarvion solidaariseen rahoittamiseen liittyviä velvollisuuksiaan.

33 Komission mukaan Ruotsin kuningaskunnan asiana on osoittaa konkreettista ja yksityiskohtaista näyttöä esittämällä se, että sen toteuttamat toimenpiteet, joiden takia omia varoja ei makseta yhteisön talousarvioon, olivat välttämättömiä sen keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi. Ruotsin kuningaskunta ei tältä osin ole esittänyt tällaista näyttöä. Komissio toteaa lisäksi, että se, että sellaiset muut jäsenvaltiot, joiden tilanne on verrattavissa vastaajana olevan jäsenvaltion tilanteeseen, kantavat ja suorittavat edelleen tulleja puolustusmateriaalin tuonnista ilman, että se vaarantaisi niiden turvallisuutta, osoittaa, ettei Ruotsin kuningaskunnan tältä osin esittämä argumentaatio ole relevanttia.

34 Komissio huomauttaa myös, että vaikka asetuksella N:o 150/2003, joka perustuu EY 26 artiklaan, otetaan käyttöön suspendointimekanismi, joka koskee velvollisuutta kantaa tulleja tiettyjen puolustustarvikkeiden tuonnista, ottamalla käyttöön tulliselvityksiin ja tullaustodistuksiin perustuva järjestelmä, kyseiseen asetukseen ei sitä vastoin sisälly yhtäkään yleistä säännöstä, jolla jäsenvaltioille annettaisiin oikeus määritellä vapaasti ne tuotteet, jotka voidaan vapauttaa tullista.

35 Ruotsin kuningaskunta katsoo, että se voi EY 296 artiklan perusteella toteuttaa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on turvata sen keskeisiä turvallisuusetuja. Se katsoo näin ollen, että sillä on kyseisen artiklan nojalla oikeus vapauttaa puolustusmateriaalin tuonti tulleista. Kyseisen artiklan tarkoituksena on Ruotsin kuningaskunnan mukaan taata jäsenvaltioiden toimintavapaus tietyillä aloilla, jotka liittyvät maanpuolustukseen ja kansalliseen turvallisuuteen. Se, että mainittu artikla on EY:n perustamissopimuksen

yleisten ja loppumääräysten joukossa, vahvistaa Ruotsin kuningaskunnan mukaan sen yleisen soveltamisalan ja sen, että se vaikuttaa kaikkiin mainitun perustamissopimuksen ja johdetun yhteisön oikeuden yleisesti sovellettaviin määräyksiin ja säännöksiin.

36 Ruotsin kuningaskunta esittää EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamista koskevan vaatimuksensa tueksi, että tullien kantaminen puolustustarvikkeiden tuonnin yhteydessä tekee kyseisten tarvikkeiden hankinnasta kalliimpaa ja heikentää näin ollen sen asevoimien operatiivista toimintakykyä. Sellaiset ylimääräiset kustannukset, joita kyseiset tullit suoraan aiheuttaisivat puolustusmenojen kannalta, loukkaavat Ruotsin kuningaskunnan mukaan sen toimintavapautta puolustusmateriaalihankintojen alalla.

37 Ruotsin kuningaskunta katsoo, että sen sotilaallinen puolueettomuus merkitsee sitä, että maanpuolustuksella on strateginen osa sen turvallisuuspolitiikassa. Kyseisen jäsenvaltion pinta-alan vuoksi se on turvallisuutta ja maanpuolustusta koskevien tavoitteiden täyttämiseksi riippuvainen kansainvälisestä yhteistyöstä. Kyseinen jäsenvaltio esittää tältä osin, että siihen kohdistuva luottamuksellisuutta koskeva velvollisuus estää sitä antamasta komissiolle maahantuotuja tuotteita koskevia tietoja ja että se, ettei se noudattaisi kyseistä velvollisuutta, saattaisi vaarantaa sellaisen yhteistyön ja sellaisten kauppasuhteiden jatkumisen, joita sillä on tiettyjen kolmansien maiden kanssa puolustuksen alalla.

38 Ruotsin kuningaskunnan mukaan asetuksen N:o 150/2003 antaminen vahvistaa tarpeen kunnioittaa jäsenvaltioiden turvallisuusetuja ja niiden oikeuden vedota tarvittaessa luottamuksellisuuteen.

39 Ruotsin kuningaskunta katsoo, että ennen asetuksen N:o 150/2003 voimaantuloa yhdessäkään yhteisön säännöksessä ei mahdollistettu sitä, että jäsenvaltio olisi voinut tarpeen vaatiessa toteuttaa tarvittavat toimenpiteet ottaakseen huomioon keskeiset turvallisuusetunsa puolustusmateriaalin maahantuonnin yhteydessä. Kyseisen jäsenvaltion mukaan nämä edut katettiin EY 296 artiklalla, eikä sillä ollut muuta

mahdollisuutta kuin säätää kansallisella tasolla EY 296 artiklan perusteella puolustusmateriaalin maahantuonnin vapauttamisesta tulleista.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

40 Yhteisön tullikoodeksissa säädetään tuontitullien kantamisesta kolmansista maista lähtöisin olevista sellaisista sotilaalliseen käyttöön tarkoitetuista tavaroista, joista käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse. Riidanalaisten tuontien ajankohtana, eli ajanjaksona 1.1.1998–31.12.2002, yhdessäkään yhteisön tullilainsäädännön säännöksessä ei säädetty tuontitulleja koskevasta nimenomaisesta vapautuksesta tämänkaltaisten tavaroiden osalta. Kyseisenä ajanjaksona ei näin ollen ollut myöskään olemassa nimenomaista vapautusta velvollisuudesta suorittaa vastaavat tullit – tarvittaessa viivästyskorkoineen – toimivaltaisille viranomaisille.

41 Sen perusteella, että asetuksessa N:o 150/2003 on säädetty tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tullien suspendoimisesta 1.1.2003 alkaen, voidaan lisäksi päätellä, että yhteisön lainsäätäjä on lähtenyt siitä olettamuksesta, että ennen kyseistä päivämäärää oli olemassa velvollisuus suorittaa mainitut tullit.

42 Ruotsin kuningaskunta ei ole missään vaiheessa kiistänyt riidanalaisten tuontien tapahtumista huomioon otettavana ajanjaksona. Se on tyytynyt kiistämään yhteisön oikeuden riidanalaisiin omiin varoihin ja väittänyt, että EY 296 artiklan nojalla velvollisuus maksaa tulleja kolmansista maista tuoduista puolustustarvikkeista vahingoittaisi vakavasti sen keskeisiä turvallisuusetuja.

43 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu, että vaikka jäsenvaltioiden asiana on toteuttaa niiden sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden varmistamiseen soveltuvat toimenpiteet, tästä ei kuitenkaan seuraa, että tällaiset toimenpiteet jäävät kokonaan yhteisön oikeuden soveltamisen ulkopuolelle (ks.. asia C-273/97, Sirdar, tuomio

26.10.1999, Kok., s. I-7403, 15 kohta ja asia C-285/98, Kreil, tuomio 11.1.2000, Kok., s. I-69, 15 kohta). Oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksessa määrätään näet sellaisissa tilanteissa, joissa yleinen turvallisuus voi vaarantua, sovellettavista poikkeuksista ainoastaan EY 30, EY 39, EY 46, EY 58, EY 64, EY 296 ja EY 297 artiklassa, jotka koskevat tarkasti rajattuja poikkeustilanteita. Niistä ei voida päätellä, että perustamissopimukseen luonnostaan kuuluisi yleinen varaus, jolla suljettaisiin yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle kaikki yleisen turvallisuuden vuoksi toteutettavat toimenpiteet. Tällaisen varauksen tunnustaminen perustamissopimuksen määräysten erityisedellytyksistä riippumatta voisi vaarantaa yhteisön oikeuden sitovuuden ja yhdenmukaisen soveltamisen (ks. asia C-186/01, Dory, tuomio 11.3.2003, Kok., s. I-2479, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Lisäksi on todettava, että EY 296 ja EY 297 artiklassa määrättyjä poikkeuksia on – kuten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusvapauksiin kohdistuvia poikkeuksia (ks. mm. asia C-503/03, komissio v. Espanja, tuomio 31.1.2006, Kok., s. I-1097, 45 kohta; asia C-490/04, komissio v. Saksa, tuomio 18.7.2007, Kok., s. I-6095, 86 kohta ja asia C-141/07, komissio v. Saksa, tuomio 11.9.2008, Kok., s. I-6935, 50 kohta) – tulkittava suppeasti.

45 Erityisesti EY 296 artiklan osalta on todettava, että vaikka kyseisessä artiklassa mainitaan toimenpiteet, jotka jäsenvaltio voi katsoa tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi, ja sellaiset tiedot, joiden ilmaiseminen olisi näiden etujen vastaista, mainittua artiklaa ei kuitenkaan voida tulkita siten, että siinä annettaisiin jäsenvaltioille valta poiketa perustamissopimuksen määräyksistä ainoastaan viittaamalla kyseisiin etuihin.

46 Arvonlisäveron alalla asiassa C-414/97, komissio vastaan Espanja, 16.9.1999 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-5585) on lisäksi jo todettu, että Espanjan kuningaskunta oli jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, koska se ei ollut osoittanut, että Espanjan lainsäädännössä säädetty yksinomaan sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen aseiden, ammusten ja varusteiden tuonnin ja hankintojen vapauttaminen arvonlisäverosta olisi ollut EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla perusteltua kyseisen jäsenvaltion keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi.

47 Näin ollen sellaisen jäsenvaltion, joka vetoaa edukseen EY 296 artiklaan, on näytettävä toteen tarve turvautua tässä artiklassa määrättyyn poikkeukseen keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi.

48 Näiden näkökohtien vuoksi ei voida hyväksyä sitä, että jäsenvaltio vetoaa puolustusmateriaalin kallistumiseen, joka aiheutuu siitä, että kolmansista maista lähtöisin olevan tällaisen materiaalin tuontiin sovelletaan tulleja, voidakseen välttyä sellaisilta velvollisuuksilta, jotka perustuvat yhteisön talousarvion solidaariseen rahoittamiseen, sellaisten muiden jäsenvaltioiden vahingoksi, jotka puolestaan kantavat ja suorittavat edelleen tällaiseen tuontiin liittyviä tulleja.

49 Siitä väitteestä, jonka mukaan yhteisön tullimenettelyt eivät ole omiaan takaamaan Ruotsin kuningaskunnan turvallisuutta, kun otetaan huomioon sellaiset luottamuksellisuutta koskevat vaatimukset, jotka sisältyvät viejävaltioiden kanssa tehtyihin sopimuksiin, on korostettava – kuten komissio perustellusti huomauttaa – että yhteisön tullijärjestelmän soveltaminen merkitsee sellaisten yhteisön virkamiesten ja kansallisten virkamiesten toimintaa, joihin kohdistuu tarvittaessa luottamuksellisuutta koskeva velvollisuus silloin, kun he käsittelevät arkaluonteisia tietoja, mikä on omiaan turvaamaan jäsenvaltioiden keskeiset turvallisuusedut.

50 Lisäksi sellaisissa selvityksissä, jotka jäsenvaltioiden on säännöllisesti toteutettava ja toimitettava komissiolle, ei edellytetä niin tarkkojen tietojen antamista, että tämä voisi vaarantaa mainittujen valtioiden edut turvallisuuden ja luottamuksellisuuden osalta.

51 Jäsenvaltioiden on tässä tilanteessa ja EY 10 artiklan – joka koskee jäsenvaltioiden velvollisuutta helpottaa komission sen tehtävän täyttämistä, joka liittyy perustamissopimuksen noudattamisen valvontaan – mukaisesti annettava komission käyttöön asiakirjat, jotka ovat tarpeen sen tarkistamiseksi, että yhteisön omat varat siirretään lainmukaisesti. Kuten julkisasiamies on huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 168 kohdassa, tällainen velvollisuus ei kuitenkaan estä sitä, että jäsenvaltiot voivat

tapauskohtaisesti ja poikkeuksellisesti EY 296 artiklan perusteella antaa tietoja vain asiakirjan tietyistä osista tai kieltäytyä antamasta tietoja ollenkaan.

52 Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella on todettava, ettei Ruotsin tasavalta ole osoittanut, että EY 296 artiklan soveltamiseksi tarvittavat edellytykset olisivat täyttyneet.

53 Edellä esitetyt näkökohdat, jotka liittyvät siihen, ettei EY 296 artiklaa voida soveltaa nimenomaisesti sotilaskäyttöön tarkoitetun materiaalin tuontiin, pätevät sitä suuremmallakin syyllä sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitetun kaksikäyttömateriaalin tuontiin.

54 Edellä esitetystä seuraa, että Ruotsin kuningaskunta ei ole noudattanut asetuksen N:o 1552/89 2 ja 9–11 artiklan mukaisia velvoitteitaan 31.5.2000 saakka ja kyseisestä päivämäärästä alkaen asetuksen N:o 1150/2000 samojen artiklojen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole todennut ja maksanut sellaisia omia varoja, jotka ovat jääneet kantamatta ajanjaksona 1.1.1998–31.12.2002 puolustustarvikkeiden ja sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden tuonnin osalta, ja koska se ei ole maksanut viivästyskorkoa, joka liittyi siihen, ettei kyseisiä omia varoja ollut maksettu komissiolle.

Oikeudenkäyntikulut

55 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Ruotsin kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja Ruotsin kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

56 Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti Saksan liittotasavalta, Suomen tasavalta ja Tanskan kuningaskunta, jotka ovat olleet asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Ruotsin kuningaskunta ei ole noudattanut yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29.5.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89, sellaisena kuin se on muutettuna 8.7.1996 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EY) N:o 1355/96, 2 ja 9–11 artiklan mukaisia velvoitteitaan 31.5.2000 saakka ja kyseisestä päivämäärästä alkaen yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 samojen artiklojen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole todennut ja maksanut Euroopan yhteisöjen komissiolle sellaisia omia varoja, jotka ovat jääneet kantamatta ajanjaksona 1.1.1998–31.12.2002 puolustustarvikkeiden ja sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettujen tuotteiden tuonnin osalta, ja koska se ei ole maksanut viivästyskorkoa, joka liittyi siihen, ettei kyseisiä omia varoja ollut maksettu Euroopan yhteisöjen komissiolle.

2) Ruotsin kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Saksan liittotasavalta, Suomen tasavalta ja Tanskan kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset